

ประวัติความเป็นมาของยางพารา

● นำเสนอเมื่อ 25 ส.ค. 2557

คลิกที่ภาพเพื่อดูขนาดใหญ่ขึ้น



การกรีดยาง



เมล็ดยาง



Henry Wickham



Charles Goodyear



ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญรองจากข้าวในการอุตสาหกรรม หลายคนคงไม่รู้ว่า ณ วันที่ประเทศไทยเราผลิตยางพาราได้มากเป็นอันดับหนึ่งของโลก จากพื้นที่ประมาณ 12.5 ล้านไร่ ในภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้สามารถผลิตยางในปี 2544 ได้ถึง 2.62 ล้านตัน และส่งเป็นสินค้าออกได้ถึง 2.35 ล้านตัน มีผลให้ประเทศไทยรายได้ประมาณ 75,000 ล้านบาท

สถิติการนำยางเป็นสินค้าเข้าแสดงให้เห็นว่า ญี่ปุ่น จีน เป็นประเทศที่นำยางเป็นสินค้าเข้าที่สำคัญ โดยนำไปทำเครื่องใช้ เช่น ฝายยาง ของเล่น รองเท้า ยางรถยนต์ และยางลบ เป็นต้น ปัจจุบันประเทศไทยในแถบเอเชียอาคเนย์ปลูกยางได้ประมาณ 92% ของยางที่ปลูกทั่วโลก ทั้งๆ ที่ยางมีได้เป็นต้นไม้อายุของทวีปเอเชีย แต่เป็นพืชที่มีกำเนิดในทวีปอเมริกาใต้ที่ได้ถูกนำเข้ามาโดย และนักสำรวจแผ่นดินใหม่ลึกลับมาจากทวีปอเมริกาใต้ไปปลูกในยุโรป และเอเชียในเวลาต่อมา ประวัติศาสตร์ได้จารึกว่าคนอินเดียในทวีปอเมริกาใต้รู้จักยางพารา (Hevea brasiliensis) มาก่อนหลายพันปีแล้ว แต่คนยุโรปเพิ่งรู้จักยางเมื่อประมาณ 200 ปีก่อนนี้ และรู้จักนำยางมาทำอุปกรณ์กับเครื่องใช้ต่างๆ เมื่อประมาณ 100 ปีมานี้เอง

Hernando Cortez นับเป็นชาวยุโรปคนแรกที่เห็นชาวพื้นเมืองในรัฐเม็กซิโกเล่นลูกบอลยาง การสืบทอดที่มาจากวัสดุที่ไซท์ลูกบอลช็อกโกแลต Cortez รู้ว่าวัสดุที่ยืดหยุ่นดีนี้เกิดจากของเหลวที่ไหลออกมาจากต้น caoutchouc ของชาว Maya (คำนี้แปลตรงตัวว่า ต้นไม้ที่ไร้ไฟ) เวลาเปลือกต้นถูกขูดจะมีตุ่มกรีด และหลังจากจะไขยางที่ขูดแล้ว ชาวอินเดียนเผ่า Maya ยังไขยางที่ขูดแล้ว โดยเอาเตาหม้อไอน้ำย่างแล้วยกเท้าออก จากนั้นก็ปล่อยให้แห้งแล้วจุ่มเตาลงไปใหม่อีก ทำซ้ำๆ เช่นนี้จนได้รองเท้าที่ดีที่สุด

การยึดครองอาณานิคมของสเปนรู้เพิ่มเติมว่า เวลาชาวอินเดียนเอาขี้ผึ้งมาจุ่มลูกบอลแล้วจุ่มนมวัวหรือไขมันสัตว์ จะทำให้มันเหนียวและเหนียวขึ้นกว่าเดิม

ในพ.ศ. 2313 Joseph Priestley นักเคมีชาวอังกฤษ ได้พบว่ายางสามารถลบรอยดินสอได้ เขาจึงเรียกยางว่า rubber และเมื่อถึงพ.ศ. 2366 Charles Mac Intosh พ่อค้าชาวสกอตที่เมือง Glasgow ได้พบว่าสารละลาย naphtha (C10H8) ที่ได้จากคาร์บอนที่มีน้ำหนักโมเลกุลต่ำสามารถละลายยางได้ เขาจึงเอามาจุ่มลงในสารละลายที่มีน้ำหนักโมเลกุลต่ำ แล้วนำขึ้นมาผึ่งให้แห้งให้เหนียวไป ที่งอภาคยางบนเนื้อผ้าเป็นผ้าที่สามารถกันฝนได้ คนอังกฤษจึงเรียกเสื้อกันฝนว่า mackintosh ในปี พ.ศ. 2380 Thomas Hancock ประสบความสำเร็จในการประดิษฐ์เครื่องรีดยางให้เป็นแผ่น แต่ยางก็ยังไม่เป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้เพราะเวลาที่ยางได้รับความร้อนมันจะอ่อนตัวเหนียว และเวลาอากาศเย็นมันจะเปราะและร้าวแตก แต่ในพ.ศ. 2382 นั้นเอง Charles Goodyear ก็ได้พบโดยบังเอิญว่า เขาสามารถทำยางให้คงรูปได้ตลอดเวลา โดยเอากัมมะถันผสมลงในยางแล้วเผาไฟรอนถึง 150 องศาเซลเซียส แล้วใช้ความดันช่วย ยางที่ได้จะแข็งแรงทนทาน ไม่เปราะ และไม่อ่อนตัวอีกเลย ทำให้สามารถใช้ทำอุปกรณ์และเครื่องใช้ต่างๆ ได้ เช่น ยางรถยนต์ และยางล้อจักรยาน เป็นต้น

หลังจากที่คนยุโรปพบประโยชน์ของยางแล้ว คุณค่าของยางก็ได้เพิ่มขึ้นทันที แต่ยางเป็นพืชท้องถิ่นของทวีปอเมริกาใต้ ดังนั้น ชาวยุโรปจึงคิดนำต้นยางจากทวีปอเมริกาใต้ไปปลูกในยุโรปหรือเอเชียบ้าง โดยเฉพาะในประเทศเขตร้อนที่ตกเป็นอาณานิคมของตน เพื่อให้คนที่อยู่ใต้การปกครองสามารถปลูกยางเป็นอาชีพได้ ดังที่ Sir Clement Markham ได้เคยประสบความสำเร็จในการนำต้นควินิน (quinine) จากพื้นที่ในแถบเทือกเขา Andes ของอเมริกาใต้ไปปลูกในอินเดียมาแล้ว เมื่อ 150 ปีก่อนนี้ และเมื่อต้นควินินสามารถเจริญเติบโตได้ดี ต้นยางก็จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเช่นกัน

แต่รัฐบาลบราซิลไม่ต้องการสูญเสียต้นไม้ที่ประเสริฐของตน จึงออกกฎหมายห้ามมิให้ใครได้นำเมล็ดยางหรือลูกยางออกนอกประเทศ แต่ก็ไม่มีผล เพราะ A. Farris ได้ลักลอบนำเมล็ดยางไปปลูกที่สวนพฤกษศาสตร์ Kew ในกรุงลอนดอนได้สำเร็จ แต่เพราะสภาพอากาศในสวนไม่อำนวย กลายมาที่เพาะได้จึงมีชีวิตอยู่ได้ไม่นาน ทั้งนี้เพราะยางมีถิ่นกำเนิดในเขตร้อน ดังนั้น นักพฤกษศาสตร์ชาวอังกฤษจึงตัดสินใจนำเมล็ดยางไปทดลองปลูกในสวนพฤกษศาสตร์แห่งเมือง Calcutta ของอินเดียบ้าง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จอีก

ในพ.ศ. 2418 ชาวอังกฤษชื่อ Henry Wickham ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมือง Santarem ในอเมริกาใต้ ได้รับการว่าจ้างจากรัฐบาลอังกฤษให้เก็บรวบรวมเมล็ดยางพันธุ์ต่างๆ ที่ขึ้นในแถบลุ่มแม่น้ำ Amazon แล้วลักลอบนำออกนอกประเทศบราซิลให้ Wickham จึงใช้เรือ S.S. Amazonas ขนเมล็ดยางจำนวนมาก และเขียนป้ายติดที่กล่องบรรจุเมล็ดยางว่า นี่คือเมล็ดพืชที่ขุดอย่างลับๆ สำหรับปลูกที่สวน Kew ของสมเด็จพระราชินี Victoria และเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจชาวบราซิลเห็นป้ายก็ไม่ได้อะไรเลยใจแม่แต่น้อยว่านั่นคือเมล็ดยางต้องห้าม จึงอนุญาตให้เรือนำเมล็ดพืชออกนอกประเทศได้ เรือของ Wickham ที่มีเมล็ดยางรวม 70,000 เมล็ด เดินทางถึงท่าเรือของกรุง London ในวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2419 และเจ้าหน้าที่ได้นำเมล็ดยางไปเพาะที่เรือนกระจกของสวน Kew ในวันที่รุ่งขึ้นทันที ผลปรากฏว่า มีเมล็ดเพียง 3,000 เมล็ดเท่านั้นที่เติบโตเป็นกลายวง และอีก 2 เดือนต่อมา กลายวง 1,900 ต้นก็ถูกขนขึ้นเรือเพื่อนำไปปลูกที่ศรีลังกา แต่ขณะเดินทางกลายวง 200 ต้นล้มตาย ดังนั้น รัฐบาลอังกฤษจึงได้แจกจ่ายกลายวง 1,700 ต้นที่เหลือให้นำไปปลูกที่สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย จึงเป็นว่าคนเอเชียอาคเนย์เริ่มรู้จักยางเมื่อประมาณ 130 ปีมานี้เอง แต่ยางก็มีได้มีบทบาทมากในการยกฐานะความเป็นอยู่ของคนแถบนี้ เพราะในสมัยนั้น ผู้คนนิยมขูดตีนก และปลูกกาแฟเป็นงานหลัก Sir Henry Ridley ผู้เป็นผู้อำนวยการสวนพฤกษศาสตร์ที่สิงคโปร์ จึงได้เริ่มชักจูงชาวบ้านให้หันมาปลูกยางเป็นอาชีพบ้าง รวมทั้งสอนให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการขูดยางโดยไม่ทำให้ต้นยางตาย การปลูกยางจึงได้เริ่มแพร่หลายตั้งแต่นั้นมา

สำหรับการแพร่ของยางสู่ประเทศไทยนั้น ประวัติศาสตร์ได้บันทึกว่า เมื่อครั้งที่เจ้าพระยาวิสุทธิสุริยราชที่ 2 แห่งเมืองนครศรีธรรมราช ได้ไปมาเลเซีย ทานใต้เห็นสวนยางพารา จึงคิดนำยางมาปลูกในไทยบ้าง แต่รัฐบาลอังกฤษซึ่งยึดครองมาเลเซียขณะนั้นยังไม่อนุญาต ต่อมาในพ.ศ. 2444 พระสกลสถานพิทักษ์ซึ่งได้เดินทางไปดูงานที่อินโดนีเซีย สามารถนำกลายวงกลับมาได้ จึงนำกลายวงต้นแรกไปปลูกที่บ้านพัก ที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เพราะตนนิยมเจริญเติบโตดี การปลูกจึงได้ขยายขยับมากขึ้นๆ จนมีเนื้อที่ถึง 45 ไร่

จากนั้นพระยาวิสุทธิสุริยราชจึงจัดให้ข้าราชการไปเรียนวิชาปลูกยางเพื่อนำไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านรู้จักปลูก รู้จักทำสวนยางบ้าง และได้นำพันธุ์ยางดีๆ ไปแจกจ่ายให้คนในตรังรู้จักปลูกยางกันแพร่หลายจนทำให้ท่านได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดายางพาราของไทยมาจนทุกวันนี้ครับ

สุทัศน์ ยกส้าน ภาควิชาชีววิทยา ราชบัณฑิตยสถาน

ขอบคุณที่มาจาก [ASTVผู้จัดการออนไลน์](#)